

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, БІОЕТИКИ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ
ВІДДІЛ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «ОДЕСЬКИЙ МІСЬКИЙ
ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я» ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА
ПСИХОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ
ПСИХОСІНЕРГЕТИКИ ТА АЛЬФОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЛЮДИНА ЯК ЦІЛІСНІСТЬ: ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

20 жовтня 2022 р.
м.Одеса, Україна

Victoria J. Sparks
2022

УДК 159.9:155.2(063)
Л 937

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Одеського національного медичного університету
(протокол № 4 від 23 лютого 2023 р.)

Редакційна колегія:

Доннікова І. А. - доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії Національного університету «Одеська морська академія»;

Кривцова Н. В. - кандидат психологічних наук, голова Професійної асоціації дослідників ТОВ «Міжнародна академія психосінергетики та альфології», керівник відділу психологічного консультування Одеського національного медичного університету;

Ляшенко Д. М. – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії Національного університету «Одеська морська академія», доцент кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету;

Медянова О. В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри диференціальної та спеціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, доцент кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету;

Мокрієнко Е. М. – старший викладач кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету;

Русалкіна Л. Г. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету;

Терзі О. О. – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри судової медицини Одеського національного медичного університету.

Відповідальний редактор:

Ханжи В. Б., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету.

Рецензенти:

Дубініна В. О. – доктор філософських наук, доцент, завідувачка кафедри філософії та суспільних наук Полтавського державного медичного університету;

Варинська А. М. - кандидат філологічних наук, професор, завідувачка кафедри українознавства Національного університету «Одеська морська академія».

Л 937 Людина як цілісність: традиції та інновації: Збірник матеріалів V Міжнародної наукової конференції (20 жовтня 2022 р., м. Одеса) / Одеськ. нац. мед. ун-т, каф. філософії, біоетики та іноземних мов, Міжнародна академія психосінергетики та альфології та ін. ; ред. кол. : В. Б. Ханжи (відп. ред.) та ін. – Одеса, 2023. – 315 с.

У збірнику матеріалів запропоновано міждисциплінарний погляд на актуальні проблеми буття людини, що несе в собі як інтерпретації традиційних вчень та підходів, так і інноваційні розробки. Представлено результати осмислення людини як цілісності через зіставлення філософських, соціально-гуманітарних і природничо-наукових підходів. Особливою рубрикою висвітлено матеріали круглого столу, присвяченого 20-річному ювілею Одеського відділення Українського синергетичного товариства. Для дослідників питань людського існування та самовдосконалення.

Матеріали опубліковані в авторській редакції.

Редакційна колегія не завжди поділяє позиції авторів. За точність, достовірність та коректність викладеного матеріалу всю відповідальність несуть автори.

© Автори матеріалів, 2023

Зміст

ПЕРЕДМОВА	5
АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СУЧАСНОГО ЗНАННЯ	5
<i>Raikhert K. ON THE INTEGRATED EXPLANATION OF TWO-SYSTEMS THINKING</i>	6
<i>Ратніков В.С. АНТРОПОЛОГІЗМ ФІЛОСОФІЇ Ч. ПІРСА</i>	9
<i>Шевченко С.Л. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В ІНТЕГРАТИВНОМУ РЕАЛІЗМІ К.Ф. РАЙНХАРДТА</i>	14
<i>Ханжи В.Б., Вичко О.В. КОНСТИТУТИВНА ІНТЕНЦІЙОВАНІСТЬ СВІДОМОСТІ У КОНЦЕПЦІЇ ФЕНОМЕНОЛОГІЧНОГО ЧАСУ Е. ГУССЕРЛЯ ТА ФАЗИ АНТРОПНОГО ЧАСУ</i>	21
ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ПСИХОЛОГІЇ	33
<i>Вастьянов Р.С. ФІЛОСОФСЬКІ КАТЕГОРІЇ В РОЗУМІННІ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ ПРО ХВОРОБУ ЛЮДИНИ. НОЗОЛОГІЯ, ПАТОГЕНЕЗ ТА САНОГЕНЕЗ ЯК КАТЕГОРІЇ В ТЕОРЕТИЧНІЙ МЕДИЦИНІ</i>	33
<i>Криленко В.І., Дергунова О.І. ПСИХОЛОГІЧНА ОСНОВА ОСМИСЛЕННЯ НОРМИ ПРАВА</i> ..	41
<i>Ляшенко В.В. ТЕОРЕТИКО-СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ РЕЛЕВАНТНОСТІ КРИТЕРІЇВ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ В СУЧАСНИХ МОДЕЛЯХ МЕДИЦИНИ</i>	46
<i>Lyashenko D. SOME METAPHYSICAL PROBLEMS CONCERNING THE SUBJECT MATTER OF MEDICAL KNOWLEDGE</i>	52
<i>Місерджи С.Д. ДНК ЯК ІДЕНТИФІКАТОР ПРИРОДНО ОБУМОВЛЕНИХ МЕЖ ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ БІОМЕДИЧНОЇ ЕТИКИ</i>	65
ПРОБЛЕМА ЦІЛОГО І ЦІЛІСНОСТІ У СФЕРАХ ФІЛОСОФІЇ, НАУКИ, РЕЛІГІЇ ТА МИСТЕЦТВА	71
<i>Гольд О.Ф. ПОЛІКОНФЕСІЙНІСТЬ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА АНТИГЛОБАЛІЗАЦІЇ</i>	71
<i>Єршова-Бабенко І.В. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСЬКОЇ МАКРОЦІЛІСНОСТІ – КОНЦЕПТ “BRAIN-PSYCHE (MIND/CONSCIOUSNESS...)”</i>	76
<i>Нарбутова Т.Є., Спаський І.Д. ФІЛОСОФСЬКА ТРАДИЦІЯ ЯК СУКУПНІСТЬ ДУХОВНИХ ВПРАВ ЗА П'ЄРОМ АДО У КОНТЕКСТІ ПРАКТИК ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ЦІЛІСНОСТІ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ЕНТРОПІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СУЧАСНОСТІ</i>	108
<i>Петрушенко О.П. ПРИНЦИП ЦІЛІСНОСТІ ЛЮДСЬКОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ЇЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ</i>	108
<i>Петрушенко В.Л. РЕЛІГІЙНИЙ АСПЕКТ ЦІЛІСНОСТІ ЛЮДИНИ</i>	112
<i>Поплавська Т. М., Федорова І.В. ХОЛІСТИЧНИЙ КОНЦЕПТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА</i>	117

СУСПІЛЬНІ, ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОМАТИЧНІ СКЛАДОВІ ЗДОРОВ'Я В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	123
<i>Кокоріна Ю. Є., Філіпенко Д.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАННЯ ВПЛИВУ МАС-МЕДІА НА АГРЕСИВНУ ПОВЕДІНКУ ПІДЛІТКІВ.....</i>	<i>123</i>
<i>Стоянов О.М. ДЕЯКІ ФАКТИ ЕПІДЕМІЙ НЕЙРОІНФЕКЦІЙ В ОДЕСІ, АНАЛОГІЇ З КЛІНІКОЮ, ПРОНИКНЕННЯМ В ОРГАНІЗМ І УСКЛАДНЕННЯМИ COVID-19</i>	<i>128</i>
НОРМАТИВНІ ПРАВИЛА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ЇХНЄ ЮРИДИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ	153
<i>Терзі О.О. БІОЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕПРОДУКТИВНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ</i>	<i>153</i>
ІНДИВІДУАЛЬНЕ І ТИПОВЕ В ДОСЛІДЖЕННІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я.....	156
<i>Медянова О.В. МЕТОД ІОРТ ФРАНЦА РУППЕРТА У ТЕРАПІЇ ПСИХОТРАВМИ.....</i>	<i>156</i>
<i>Spicer G. HOW SYSTEM CONSTELLATIONS CAN IMPACT THE COURSE AND OUTCOME OF AN ILLNESS.....</i>	<i>168</i>
ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, РЕСУРСИ І РЕЗЕРВИ САМОЗДІЙСНЕННЯ ОСВІЧЕНОЇ ЛЮДИНИ	175
<i>Кривцова Н.В. SMART-МОДЕЛІ ДЕ-СУГЕСТІЇ: ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ САМОЗДІЙСНЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОСЛІДНИКА ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....</i>	<i>175</i>
<i>Petinova O. NEW AGE AND PERSPECTIVES OF THE FORMATION OF THE HOMO CREATOR</i>	<i>195</i>
ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ЦІЛІСНОСТІ ЛЮДИНИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ	200
<i>Вергелес К.М., Куліш П.Л., Школьнікова Т.Ю. ХРИСТИЯНСЬКА КОНЦЕПЦІЯ ЦІЛІСНОСТІ ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО РЕЛІГІЙНО-ФІЛОСОФСЬКОГО ДИСКУРСУ.....</i>	<i>200</i>
<i>Кулачинський М.М. ЦИВІЛЬНА ЛЮДИНА У КОНТЕКСТІ «НОВОЇ ВІЙНИ» НА ПРИКЛАДІ ІТАЛІЙСЬКИХ ВІЙН</i>	<i>207</i>
<i>Недашківська В.Г., Михайленко В.Л. МАЙНДФУЛНЕС-ПРАКТИКИ: ЧОМУ МЕДИТАЦІЇ МОЖУТЬ ЗРОБИТИ НАС СТІЙКІШИМИ ДО ПЕРЕЖИВАННЯ ДОСВІДУ ВІЙНИ.....</i>	<i>218</i>
<i>Пунченко О.П. ВОЄННИЙ КОНФЛІКТ У СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИНАХ СУЧАСНОГО СВІТУ – ОСНОВА ДИСГАРМОНІЇ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я ЯК ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА.....</i>	<i>223</i>
<i>Пустовіт С.В. МОРАЛЬНА ЦІЛІСНІСТЬ ЛЮДИНИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ</i>	<i>227</i>
<i>Рудінська О.В., Князькова В.Я. ПРОБЛЕМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЦІЛІСНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ЛІКАРЯ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ.....</i>	<i>2322</i>

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗЯХ ОСВІТИ, МИСТЕЦТВА ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	236
<i>Абрамович В.Є. СИНЕРГІЯ ПРАГМАТИЧНОГО ТА ТВОРЧОГО ПІДХОДІВ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ.....</i>	<i>236</i>
<i>Борщ В.І. ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я</i>	<i>241</i>
<i>Данилко М.В. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я.....</i>	<i>245</i>
<i>Доннікова І.А. КУЛЬТУРА ЯК ШЛЯХ ДО ЩАСТЯ: ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....</i>	<i>248</i>
<i>Касьянова О.М., Квасник О.В. ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГІГІЄНИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....</i>	<i>255</i>
<i>Кир'язова О.В. ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ: МОВНИЙ АСПЕКТ.....</i>	<i>260</i>
<i>Лазор Н.В. КОМУНІКАЦІЙНІ БАР'ЄРИ ПРИ ПЕРЕДАВАННІ ТА СПРИЙНЯТТІ ІНФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>263</i>
<i>Нагачевська С.В. ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА НОВІТНІХ ФОРМ У ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ.....</i>	<i>267</i>
<i>Нетребчук Л.М. ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>270</i>
<i>Русалкіна Л.Г. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....</i>	<i>273</i>
<i>Ткаченко К. CHARACTERISTICS OF THE ORGANIZATION OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND SPECIFICS OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN CHINA.....</i>	<i>275</i>
<i>Уварова О.О. ІМІДЖЕВА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я</i>	<i>281</i>
КРУГЛИЙ СТІЛ, ПРИСВЯЧЕНИЙ 20-РІЧНОМУ ЮВІЛЕЮ ОДЕСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СИНЕРГЕТИЧНОГО ТОВАРИСТВА	284
<i>Єршова-Бабенко І.В. ДО 20-РІЧЧЯ ОДЕСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СИНЕРГЕТИЧНОГО ТОВАРИСТВА</i>	<i>284</i>
<i>Добронравова І.С. ЦІЛІСНІСТЬ ЯК ЄДНІСТЬ БАГАТОМАНІТНОГО</i>	<i>290</i>
<i>Гончарова О.Є. ПРОБЛЕМА ЗМІНИ ХАРАКТЕРА ВЗАЄМОДІЇ ЛЮДИНИ ТА МАШИНИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ НАДМІРНОСТІ І ЕКСПОНЕНЦІЙНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА.....</i>	<i>295</i>
<i>Козобродова Д.М. ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У КОНТЕКСТІ ЛЮДИНОМІРНОСТІ.....</i>	<i>302</i>
СПИСОК АВТОРІВ	307

ТЕОРЕТИКО-СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ РЕЛЕВАНТНОСТІ КРИТЕРІЇВ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ В СУЧАСНИХ МОДЕЛЯХ МЕДИЦИНИ

Ляшенко Вікторія Володимирівна

аспірант кафедри філософії,

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,

ст. лаборант кафедри філософії, біоетики та іноземних мов,

Одеський національний медичний університет

Інколи кажуть, що медицина - то мистецтво. Лікар за допомогою своїх знань, вмінь та інтуїції майстерно повертає людині здоров'я та дає надію на подальше, сповнене радощів, життя. Спостерігаючи за трансформацією ще деякий час тому слабої хворобливої людини, люди кажуть, що цей лікар справжній митець та майстер свого діла, що він робить дива. Та все ж з початком Нового Часу такий романтичний погляд на медицину втрачає свій шарм. Медицина починає претендувати на статус науковості: вчені все глибше занурюються у хіміко-біологічний світ, розробляють теорії, що пояснюють фізіологічні та патологічні процеси у людському організмі, та з успіхом використовують нові знання у лікарській практиці [1], [2] і дива лікарняного мистецтва перетворюються в винаходи науки. Але з початком поширення медицини серед великих мас населення [3] практичні потреби стали перевищувати потреби теоретичні і ми стикаємося з тим, що сучасній медицині бракує міцного теоретичного фундаменту та узгодженості між її дисциплінами. Втім теоретична складова, модель медицини, прийнята науковим співтовариством, безпосередньо впливає на те, що ми погоджуємося приймати чи не приймати як значущі критерії пізнання в наших дослідницьких програмах, на яких в подальшому так чи інакше ґрунтується наша практична діяльність [2], [4],[5]. Саме на проблему використання цих критеріїв ми хочемо звернути увагу в цій роботі.

Сьогодні можна виділити наступні моделі медицини¹: біомедична або механістична модель, evidence-based medicine², персоналізована медицина, еволюційна медицина [6]. Також виділяють пацієнт-центровану та ціннісно-орієнтовану моделі медицини. Останні дві скоріше описують не побудову теорії медицини, а побудову взаємовідносин лікар-пацієнт, які, власне, описують практичну складову медицини і не є зараз предметом нашої уваги.

Кожна з цих моделей має різне розуміння цілей медичного пізнання та шляху їх досягнення - і звісно різні системи досліджень і критеріїв їх оцінювання. Хоча серед медичного співтовариства все ж є деякі «улюбленці» серед критеріїв, саме вони служать маркерами якісного дослідження. На нашу думку доречним буде використання системного підходу, а саме системно-дескрипторного аналізу [7],[8] в якості методології нашого дослідження. Наразі ми спробуємо зробити приблизний нарис медичного дослідження як системи, таким яким воно постає у різних типах медицини.

Наш нарис є попереднім і першочергово служить для оцінки та пошуків релевантних критеріїв медичного пізнання. Спираючись на нього ми, задля прикладу, спробуємо оцінити релевантність одного з найпопулярніших критеріїв медичного пізнання – критерію рандомізації. Нами будуть використатися наступні скорочення для описання системних дескрипторів: C буде концептом (ціль або ідея системи), Str – структурою (спосіб реалізації концепту), Sub – субстратом (це те на чому концепт реалізується). Більш повне описання системних дескрипторів, приклади та сферу їх використання шукайте в працях учасників системного семінару ([7],[9],[10] та інші).

Дослідження як система в біомедичній моделі

C – виявити механізми розвитку захворювань та шляхи впливу на ці механізми;
Str – змінюються від цілі, від спостереження до експерименту;

¹ модель, теорія і тип медицини тут використовуються в широкому розумінні, синонімічно

² загальноновживаним є термін «доказова медицина», але, на нашу думку, він є недостатньо влучним, тож ми залишимо за собою право використовувати оригінальний термін англійською мовою

Sub – пацієнти (з анамнезом життя, хвороби, симптоматикою та інше), способи лікування, існуюче медичне знання.

Дослідження як система в ЕВМ

C – максимально об'єктивна оцінка та перевірка гіпотези;

Str – рандомізоване контрольоване дослідження;

Sub - пацієнти (з анамнезом життя, хвороби, симптоматикою та інше), способи лікування, існуюче медичне знання.

Дослідження як система в персоналізованій моделі

C – формування максимально повної бази даних щодо конкретного захворювання конкретної людини;

Str – збір інформації, її збереження та систематизація;

Sub - пацієнти (з анамнезом життя, хвороби, симптоматикою та інше), способи лікування, існуюче медичне знання.

Дослідження як система в еволюційній моделі

C – дослідження хвороби у якості пристосувальної реакції;

Str – аналіз захворювання та обставин цього захворювання впродовж великого проміжку часу;

Sub - пацієнти (з анамнезом життя, хвороби, симптоматикою та інше), способи лікування, існуюче медичне знання, біологічно-екологічна ситуація.

Цей дуже схематичний нарис залишає багато питань, але надає приблизну картину того, які цілі ставлять перед собою дослідники в різних медичних моделях. Цікавим є те, що субстрат в цих моделях є дуже схожим, вчені лише акцентують свою увагу на різних частинах цього субстрату. Ось усім нам знайомий приклад реалізації різних концептів на однаковому субстраті: використовуючи один і той самий набір літер ми можемо написати службову записку, статтю у науковий журнал, вірш коханій людині чи тій же коханій людині записку зі списком, що купити в магазині. Різні концепти, різні шляхи реалізації, однаковий субстрат. Постає питання – чи можемо ми якось оцінити

ці писемні джерела? І чи можемо ми застосувати до них один і той самий критерій?

Повертаючись до медичних досліджень, зазначимо, що на даний момент епістемологічна монополія належить ЕВМ. Її методи та критерії прийнято вважати найдостовірнішими. Однак, чи є релевантними критерії ЕВМ для оцінки результатів досліджень інших моделей медицини? Релевантність будемо розуміти з теоретико-системної точки зору як збіг концептів, смислів. Таким чином щоб проаналізувати релевантність якогось критерію щодо оцінки дослідження, нам необхідно критерій також подати в якості системи. Задля прикладу розглянемо як систему один з найвагоміших критеріїв ЕВМ – критерій рандомізації([6],[11]). Ціль (концепт) рандомізації – це усереднення. Структурою є випадковий рівномірний розподіл ознак серед груп. Субстратом є експериментальна група чи групи.

Подивимось спочатку на релевантність критерію рандомізації щодо дослідження в ЕВМ моделі. Ми визначили, що концептом є максимально об'єктивна оцінка гіпотези. Концептом рандомізації є усереднення. Ми можемо, в даному випадку, об'єктивність редукувати до усереднення, як способу досягнення цієї самої об'єктивності. Розглянутий під таким кутом, критерій рандомізації можна вважати релевантним дослідженню ЕВМ.

Однак концепти досліджень інших моделей медицини теж мають той чи інший натяк на об'єктивність. Чи можемо ми казати, що рандомізація є «золотим критерієм», що підходить для оцінки якості усіх досліджень в усіх типах медицини? Спершу здається що так, але уважний погляд дозволяє помітити, що ми в нашому аналізі опираємося на поняття об'єктивності. Ми користуємося їм аби описати концепт дослідження та критерію, але не даємо визначення цьому поняттю. Адже об'єктивність може розумітися по-різному: наприклад, як усереднення чи як комплексна повнота. Тобто ми бачимо, що за однаковими назвами можуть стояти різні смисли. Якщо концепти двох систем збігаються за смислом, то умова релевантності виконується. У випадку коли

попри однакову чи схожу назву, сутність концептів критерію та дослідження різна – використання першого до останнього є нерелевантним. Так еволюційна медицина розуміє хворобу як реакцію між організмом та середовищем, і теж має певну ступінь об'єктивності, але зовсім не зацікавлена в усередненні. Еволюційну медицину буде цікавить навіть унікальний випадок розвитку захворювання в унікальних умовах, без заявки на універсальність чи повторюваність.

Сумуючи вищесказане, можемо зазначити, що оцінка релевантності критеріїв щодо моделей дослідження є цікавим та перспективним проектом, але потребує уважного ставлення до термінів та їх визначень. Таким чином, в подальшому, вважаємо необхідним проаналізувати найбільш вживанні поняття в усіх типах медицини, порівняти схожі та сформувані базис для подальшого використання системного підходу щодо питання критеріїв наукового пізнання в сучасних моделях медицини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. James Le Fanu. *The Rise and Fall of Modern Medicine*. London: ABACUS, 2011. xviii+590 p.
2. Ляшенко В.В. Системный поход как методологическое лекарство для современной медицины. *Res systemica: збірка робіт, присвячений 90-річчю проф. А.І. Уймова*. 2-ге вид. Одеса: Видавник С.Л. Назарчук, 2020. С. 132-139
3. Giddens Anthony. *Sociology*. 6th ed. Cambridge: Polity Press, 2009. xxxiii+1194
4. Lyashenko Dmitriy. Some metaphysical problems concerning the subject matter of medical knowledge // Людина як цілісність: традиції та інновації: Збірник матеріалів V Міжнародної наукової конференції (20 жовтня 2022 р., м. Одеса) / Одеськ. нац. мед. ун-т, каф. філософії, біоетики та іноземних мов,

- Міжнародна академія психосінергетики та альфології та ін. ; ред. кол.: В. Б. Ханжи (відп. ред.) та ін. – Одеса, 2023. – С. 52-64.
5. Bunge Mario. *Medical Philosophy: Conceptual Issues in Medicine*. Singapore: World Scientific Publishing Co Pte Ltd, 2013. xvi+270
 6. Thompson R. Paul, Upshur Ross. *Philosophy of Medicine: An Introduction*. London: Taylor & Francis Ltd, 2017. xii+194
 7. Уйомов А., Сараєва І., Цофнас А. *Загальна теорія систем для гуманітаріїв*. Wydawnictwo Universitas Rediviva, 2001. 276
 8. Ляшенко Д.Н. *Семиотическое моделирование реальности*. Одесса: Печатный дом, 2015. 168 с.
 9. Цофнас А.Ю. *Теория систем и теория познания*. Одесса: АстроПринт, 1999. 308 с.
 10. Lyashenko D. *The system study of consciousness: the problem of adequacy. Development of scientific, technological and innovation space in Ukraine and EU countries*. 3rd ed. Riga, Latvia: Baltija publishing, 2021. pp.340-365
 11. Howick J. *The Philosophy of Evidence-based Medicine*. Chicester: John Wiley and Sons Ltd, 2011. xiv+230